

DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA POŻYTKU PUBLICZNEGO

DEFINICJA

Działalności pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna prowadzona w sferze zadań publicznych przez organizacje pozarządowe.

Działalność pożytku publicznego obejmuje sferę 35 zadań ze sfery zadań publicznych. (art. 4)

(Ustawa z dnia 24.04.2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z uwzględnieniem nowelizacji z dn. 5 sierpnia 2015 r.)

Działalność pożytku publicznego nie jest działalnością gospodarczą i może być prowadzona jako działalność nieodpłatna lub odpłatna.

W praktyce oznacza to, że organizacja pozarządowa, zachowując warunki ustawowe, może pobierać opłaty za swoje usługi bez konieczności rejestrowania działalności gospodarczej.

DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA

Art. 8. 1. Działalnością odpłatną pożytku publicznego jest:

- 1) działalność prowadzona przez organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, w sferze zadań publicznych, o której mowa w art. 4, za które pobierają one wynagrodzenie;
- 2) sprzedaż wytworzonych towarów lub świadczenie usług w zakresie:
  - a) rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, z późn. zm.), lub
  - b) integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, o których mowa w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 i Nr 205, poz. 1211 oraz z 2015 r. poz. 1220) oraz ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. Nr 94, poz. 651, z późn. zm.);
- 3) sprzedaż przedmiotów darowizny.

2. Przychód z działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie prowadzeniu działalności pożytku publicznego.

Przykład: w ramach zajęć na świetlicy prowadzonej przez Stowarzyszenie, dzieci wykonują rysunki i inne prace plastyczne. Sprzedaż tych prac na pikniku z okazji Dnia Dziecka jest działalnością odpłatną pożytku publicznego.

Przykład: Organizacji w ramach zajęć sportowych pobiera odpłatność za uczestniczenie w nich dzieci i młodzieży

W przytoczonej definicji pojawia się pojęcie **wynagrodzenia**, które oznacza pobieraną przez organizację za wykonanie usługi lub sprzedaż towarów lub opłatę od osób korzystających z działań organizacji.

Wynagrodzenie pobierane w ramach działalności odpłatnej **nie może być wyższe od tego jakie wynika z kosztów jej działalności.**

Znowelizowana w 2010 roku Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie **znosi zapis o konieczności kalkulacji kosztów bezpośrednich.** Do kosztów działalności odpłatnej zaliczymy więc, wszystkie koszty związane z działaniami odpłatnymi, zarówno bezpośrednio jak i np. administracyjne. Dotyczą one jednak **danego rodzaju działalności** wskazanego w Polskiej Klasyfikacji Działalności.

Przykład: Organizacja prowadzi warsztaty dla osób z niepełnosprawnością umysłową, podczas których podopieczni wykonują ozdoby ceramiczne. Organizacja sprzedaje te wyroby na kiermaszu organizowanym jeden raz w miesiącu. Do kosztów ich produkcji organizacja może zaliczyć koszty materiałów, wynagrodzenia opiekunów, czy też koszty administracyjne (czynsz, energia, obsługa księgową) przypisane do działań odpłatnych statutowych.

Odpłatna działalność pożytku publicznego a dochód z tej działalności.

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadziła pojęcie przychodu zamiast dochodu z działalności odpłatnej pożytku publicznego.

„Przychód z prowadzonej działalności odpłatnej pożytku publicznego służy wyłącznie prowadzeniu działalności pożytku publicznego” (art. 8 pkt 2)

Usunięcie z ustawy pojęcia „dochodu”, określającego nadwyżkę przychodów nad kosztami w kontekście działań odpłatnych pożytku publicznego, oznacza, że w żadnym przypadku w ramach tych działań nie jest możliwe osiągnięcie większych przychodów niż poniesione koszty. W działalności odpłatnej pożytku publicznego - przychody (czyli wynagrodzenie z tytułu tej działalności) mogą być równe kosztom (wynik wówczas równa się 0) lub mogą być niższe od kosztów (wynik tych działań jest ujemny). (na podstawie portalu www.ngo.pl)

DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNA A GOSPODARCZA

Ustawa o pożytku publicznym i o wolontariacie zakłada **dwa warunki, w których działalność odpłatna staje się działalnością gospodarczą.** Spełnienie chociaż jednego z tych warunków oznacza, że działalność odpłatna staje się działalnością gospodarczą.

Warunek 1

„Wynagrodzenie, o którym mowa w art. 8 ust. 1 jest w odniesieniu do działalności danego rodzaju wyższe od tego, jakie wynika z kosztów tej działalności”

W praktyce oznacza to, że żeby działalność odpłatna pożytku publicznego nie stała się działalnością gospodarczą organizacja może pobierać wynagrodzenie równe lub niższe ponoszonym realnym kosztom tej działalności. Nie jest tu istotna kalkulacja kosztów i przychodów wykonywana przed rozpoczęciem działalności odpłatnej a rzeczywiste poniesione koszty i osiągnięte przychody z tytułu tej działalności.

Przykład: Organizacja sprzedaje kubki ceramiczne po 10 zł i drobne ozdoby po 5 zł, udało jej się sprzedać w ciągu roku łącznie 100 sztuk kubków i 200 sztuk drobnych ozdób - czyli wynagrodzenie ze sprzedaży (przychód) wyniósł 1000 zł. Koszt zużytych materiałów

wyniósł 300 zł. Wynagrodzenie opiekunów wyniosło 3000 zł. Organizacja przyporządkowała koszty administracyjne w kwocie 330 zł (10% kosztów bezpośrednich – materiały + wynagrodzenie opiekunów). Łącznie uzyskane przychody – 1000 zł – są znacząco niższe niż poniesione koszty – 3630 zł. Sprzedaż wyrobów podopiecznych nie jest więc działalnością gospodarczą.

Warunek 2

Art. 9. ust. 1 pkt.2 przeciętne miesięczne wynagrodzenie osoby fizycznej z tytułu zatrudnienia przy wykonywaniu statutowej działalności odpłatnej pożytku publicznego, za okres ostatniego roku obrotowego, a w przypadku zatrudnienia trwającego krócej niż rok obrotowy - za okres tego zatrudnienia, przekracza 3-krotność przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za rok poprzedni.

Istotne są tu następujące informacje:

- limit wynagrodzeń to 3-krotności przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw;
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie jest liczone na podstawie wynagrodzeń z okresu ostatnich 12 mc - nie ma znaczenia rodzaj prawny umowy – czy jest to umowa z tytułu umowy o pracę czy umowy cywilnoprawnej, jest to jednak umowa z osobą fizyczną (co doprecyzowano w art. 9 pkt 2 w nowelizacji);
- limit wynagrodzeń dotyczy wyłącznie działań odpłatnych.

Jeśli organizacja spełniła jeden z wcześniej wymienionych warunków, powinna zarejestrować dany rodzaj działalności gospodarczej w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Działalność odpłatna pożytku publicznego nie może być prowadzona w tym samym zakresie (w odniesieniu to tego samego rodzaju działalności), **co działalność gospodarcza** (art. 9 pkt 3). Zakresy prowadzonych działalności (nieodpłatnej, odpłatnej i gospodarczej) powinny być określone w statucie lub innym wewnętrznym dokumencie organizacji (uchwała Zarządu, regulamin wewnętrzny, itp.) (art. 10 pkt 3).

KONTROLA DZIAŁALNOŚCI ODPLATNEJ

Art. 9 ust 1a. Organ administracji publicznej, który w trakcie kontroli stwierdzi okoliczność, o której mowa w ust. 1, wzywa organizację pozarządową oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 do złożenia wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju w terminie 30 dni od dnia wezwania.

1b. Jeżeli w terminie, o którym mowa w ust. 1a, organizacja pozarządowa oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 pkt 2-4 nie wykaże organowi administracji publicznej, że złożyła wniosek o wpis do rejestru przedsiębiorców działalności danego rodzaju, organ administracji publicznej informuje sąd rejestrowy właściwy dla tej organizacji o prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej. Przepis art. 24 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1203) stosuje się odpowiednio.

Kontroli dokonać może każdy organ administracji publicznej, w tym jednostka samorządu terytorialnego np. w zakresie kontroli realizacji zleconego zadania publicznego.

KONIECZNOŚĆ RACHUNKOWEGO WYODRĘBNIENIA

Organizacje prowadzące działalność odpłatną pożytku publicznego są zobowiązane do rachunkowego wyodrębnienia jej w księgach rachunkowych (w planie kont). Wyodrębnienie oznacza takie prowadzenie ksiąg rachunkowych, aby możliwe było określenie przychodów, kosztów i wyniku działalności odpłatnej pożytku publicznego, oddzielnie od działalności nieodpłatnej i gospodarczej (jeśli taka jest prowadzona). Podział taki organizacja pokazuje także w rachunku zysków i strat (w obowiązkowym sprawozdaniu finansowym).

JAK URUCHOMIĆ DZIAŁALNOŚĆ ODPLATNĄ STATUTOWĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Art.10 ust 3. Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej lub odpłatnej pożytku publicznego organizacje pozarządowe i podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 określają w statucie lub w innym akcie wewnętrznym.

Podstawą do określenia przedmiotu działalności odpłatnej statutowej pożytku publicznego jest uchwała właściwego organu.

Najczęściej organem uprawnionym jest **zarząd organizacji**. Zarząd podejmuje uchwałę określającą:

- a) przedmiot działalności odpłatnej statutowej pożytku publicznego
- b) sposób jej wykonywania

Przedmiot działalności odpłatnej statutowej pożytku publicznego może być również określony w statucie organizacji.